

Ibsaa Jireenyaa-Lakk.3

Description

Nama salaata dhiisu osoo akkana jedhamee gaafatamee, deebiin isaa maal taâ€TMinna laata?â€œ **Salaata dhiisun jirenyaa keessatti waan milkoothu ykn gammachuu argattu sitti fakkaataa?**â€œ Deebiin isaa, â€œEeti, kunoo kaafironni salaata hin salaatanii garuu milkaaâ€TMinna fi gammachuu guddaa argatu.â€œ Deebiin keenya immoo, â€œDhuguma qabeenya baayâ€TMee walitti haruun (kuusun) milkaaâ€TMinnaa fi gammachuu guddaa taâ€TMuu dandaâ€TMaa? Eeti yoo jette, deebiin keenya qabeenya kana hunda dhiisanii biraan duâ€TMu. Milkaaâ€TMinni guddaan kuni duâ€TMaan badee jiraa jechuudha. Kanaafu, wanti badu milkaaâ€TMinna guddaa taâ€TMuu dandaâ€TMaa yaa obboleessoo? Koottu mee milkaaâ€TMinni guddaan maal akka taâ€TMee Qurâ€TMaana irraa sitti agarsiisaa.

كُلُّ نَفِسٍ ذَآءِقَةُ الْمَوْتِ وَإِنَّمَا تُوفَّونَ أَجُورَكُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فَمَنْ زُحْرَخَ
 عَنِ النَّارِ وَأَدْخَلَ الْجَنَّةَ فَقَدْ فَازَ وَمَا أَحْيَاهُ الدُّنْيَا إِلَّا مَتَّعَ الْغُرُورِ ﴿١٨٥﴾

â€œ Lubbuun hundi duâ€TMa ni dhandhamti. Mindaawwan keessanis guutumaatti kan argattan Guyyaa Qiyaamati. Namni ibidda irraa fageeffamee Jannata seensifame, dhugumatti MILKAAâ€TMEEERA. Jirenyi duniyas meeshaa gowwoomsaa qofâ€œ (Suuratu Aali-Imraan 3:185)

â€œRabbiin muâ€TMintoota dhiiraatii fi dubartootaf Jannata laggeen ishee jala yaaâ€TMan, achi keessatti kan hafan taâ€TManii fi manneen gaggaarii Jannataa qubsumaa keessa jiran waadaa galeefi jira. Garuu Jaalalli Rabbiin irraa taâ€TMe kana hundarra caala. Kunii MILKAAâ€TMINNA GUDDAADHAâ€œ

(Suuratu At-Tawbah 9:72)

Salaafota (namoota gaggaarii duraanii) keessaa tokko akkana jedha: â€œKaraan haqaa amaanaa sitti haa taâ€TMu (siritti qabadhu). Namoonni lakkofsan xiqqoon waan irra deemaniif kophummaan sitti hin dhagahamin. Karaa baaxilaa (sobaa) of eeggadhu! Baayâ€TMinna namoota badanitiin hin gowwoomin (walaa taghtarra bi kasratil haalikiina). Tokko taâ€TMuu keetif dhawaatuma kophummaan sitti dhagahamuun, hiriygota darban yaadadhu (kana jechuun karaa haqaa irra deemun warroota milkaaâ€TMan. Kanneen akka Nabiyyoota, siddiiqoota (dhugoomsitoota), shuhadaa (warroota karaa Rabbii irratti ajjeefaman), fi saalihoota (warroota gaggaarii)). Isaaniin wal-qunnamuuf itti futi. Isaaniin ala namoota biroo irraa ija kee gadi qabadhu. [Warroonni karaa haqaa irraa bahan] gonkumaa adabbii Rabbii sirraa hin deebisan. Karaa haqaa irra deemtu keessatti yoo sitti iyyan, gara isaanii hin milâ€TMatin.â€œ (Karaa qajeelaa Islaamaa qabadhu. Namoota karaa kanarrraa bahaniif tole hin jedhin.

Hanga Jannata geessu obsa qabaadhu.)

Ulaagaaleen (sharxiwwaan) hojiin gaariin Rabbiin biratti fudhatama itti argatu (qeebalamuu) meeqa fi maal faâ€™aa? Lama. Isaaniis:

IKLAASA fi ERGAMAA RABBII (SAW) HORDOFUUDHA. Iklaasa jechuun â€œHojii Rabbiif qulqulleessu ykn Rabbi qofaaf hojjachuu.â€¢ jechuudha.

Qurâ€™aana keessatti: â€œ[Rabbiin] eenyuu keessantu irra tolту akka hojjatu isin qoruuf jecha duâ€™aa fi jirenya Kan uumee dhaâ€¢ Suuratu Mulk 67:2 Jecha biraatin â€œRabbit, isin keessaa eenyutu hojii irra gaarii akka hojjatu isin qoruuf duâ€™aa fi jiruu Kan uumeedha.â€¢ Fudeeyl ibn Iyaad akkana jedha: Hojii Irra gaarii (toltu) jechuun â€œHojii hundarra qulqulluu taâ€™ee fi sirrii kan taâ€™eedha.â€¢ Namoonni akkana jechuun gaafatan: Yaa Abbaa Aliyyi, Hojii hundarra qulqulluu taâ€™ee fi sirrii kan taâ€™ee jechuun maal jechuudhaa?â€¢ Innis ni jedhe, â€œHojii qulqulluu taâ€™ee garuu sirrii yoo hin taâ€™in, Rabbit, biratti fudhatama hin argatu. Akkasumas, sirrii taâ€™ee garuu qulqulluu yoo hin taâ€™in, fudhatama hin argatu. Hanga qulqulluu (kaalis) fi sirrii taâ€™uu utti malee. Qulqulluu jechuun wanta (hojii) Rabbit qofaaf taâ€™eedha. Sirriin immoo wanta sunnaa irratti taâ€™eedha.â€¢ (Madaarija saalikiin 1/95 Imaam ibn Al-Qayyim) Kanaafu hojii fudhatama argatuuf Rabbiif qofaaf qulqulluu taâ€™uu fi Sunnaa Ergamaa Rabbii (SAW) kan hordofe taâ€™uu qaba. Hojii qulqulluu yoo hin taâ€™in shirkitti nama seensisa. Sunnaa waliin kan hin deemne yoo taâ€™e immoo bidâ€™atti nama galcha (seensisa). Shirkii fi bidâ€™aan hojii fudhatama akka hin arganne taasisu.

Namni yeroo lafichoo (mijaaya) badii hojjachuun homaa isatti hin fakkaatu. Yommuu duuti isatti dhuftu ykn dirree Qiyaamaa irra dhaabbatu, badii hojjate hunda takka takkaan yaadata. Dargaggeessa tokkotu hin salaatu, badii adda addaa raawwata ture. Gaafa tokko konkolaatan imala (diida) osoo deemaa jiru, laga guddaa tokkotti dhufe. Riqicha irra yommuu gahuu horiin walitti dhufe. Konkolaataa horii irraa dabsuu osoo barbaadu, fireenin konkolaataa hojii ala taâ€™uun, konkolaatattin isa fudhatte bishaanitti tarte. Konkolaatan tuni yommuu bishaan jala dabartu dargaggeessi kuni garmalee dhiphate. Duuti tiyya dhufte jedhe. Garuu suuraan (fakkiin) tokko fuundura isaatti dhufe. Suuraan sunis, badii hojjate dabarseedha. Badi hojjate takka takkaan yaadachu jalqabe. Dhumarratti, Rabbit bishaan kana keessaa isa baraare. Erga bishaan keessaa bahe booda gara mana ofiitti qajeele. Erga mana seene maal akka hojjate akka nutti himu mee haa hayyamnuufi: â€œMana nan seene. Wanti jalqaba ija kiyya irra buâ€™e suuraa aktarootaa, dubartii sirbituu fi dubartii qulla girgiddaa irraa rarraqâ€™uudha. Gara suuraa kanniin utaalun nan tarsaase. Ergasii, sere kiyya irratti of darbuun booyu jalqabe. Yeroo jalqabaatif Rabbit ajajamuun dhiisu kootif gaabbin garmalee natti dhagahame. Imimmaan ija kiyya keessaa lolaâ€™u fi qamni kiyya hollachuu eegale. Osoo ani haala kanaan jiru azaana muâ€™azzinni deddebisu dhagahe. Akka waan yeroo jalqabaatif dhagahe natti fakkaata. Ergasii olkaâ€™ee wuduâ€™achuu gara masjiidaa deeme. Salaata salaatun tawbaa kiyya nan labse, Rabbit akka naaf araaramu nan kadhe. Urga sani kaase haala amma ati argitu kana irra jira (kana jechuun badii dhiise Rabbit tolee jechuu itti fufaan jira.)â€¢ Madda: <http://www.saaid.net/gesah/96.htm> -tawbatu aasi- lakk.8ffaa

â€œWanta gadi aanaa (rakasa) duniyaa tanaatti hin gammadin. Sadarkaa olâ€™aanaa Rabbit ajajamuun malee kan hin argamne barbaadun amaanaa srratti haa taâ€™u. (Kana jechuun Rabbit ajajamuun addunyaa fi aakhiratti sadarkaa olâ€™aanaa fi kabajamaa barbaadi). Rabbit (Azza wa jalla) wanti isa bira jiru Isaaf ajajamuun malee akka hin argamne murteesse jira. Namni akka Rabbit fedhutti Rabbit taâ€™e (hojjate), Rabbit wanta inni fedhe caalaa isaaf taâ€™a. Namni gara Rabbit garagalee, Rabbit

fageenya irraa isa simata. Namni dandeetti fi humna Rabbitiin hojjatu, hadiida isaaf laaffisa. (Kana jechuun namni Rabbiin irratti hirkachuun hojii gaggaarii ulfaataa taâ€™e hojjatu, Rabbiin isaaf laaffisa.) Namni Rabbiif jedhe wanta tokko dhiise, san caalaa dabalata isaaf kennaâ€™.â€

Firootan Wal-loluu

Yeroo tokko tokkoo wantuma xiqqaof yeroo obboleeyyanii fi firoota keenyatti aarru fi dallantu jira. Sheyxanni wanta xiqqoo akka gaaraa guddisun keessa keenyatti ibidda qabsiisa. Kaayyoon sheyxanaa dubbii fi hojii badaa facaasun hariroo firummaa fi obbolummaa addaan kutuudha. Rabbiin Qulqullaâ€™aan Oltaâ€™e Qurâ€™aana keessatti ni jedha:

وَقُلْ لِعِبَادِي يَقُولُوا أَلَّتِي هِيَ أَحْسَنُ إِنَّ الشَّيْطَانَ يَنْزَعُ بَيْنَهُمْ إِنَّ
الشَّيْطَانَ كَانَ لِإِنْسَنٍ عَدُوًّا مُّبِينًا

52

â€œJecha hundarra gaarii taate akka dubbatan gabroottan Kiyyatti himi. Dhugumatti sheyxanni gidduu isaanii balleessa. Dhugumatti sheyxanni ilma namaatif diina ifa bahaadha.â€œ Suura Al-Israa 17:53

Sheyxanni yommuu ibidda dallansuu nutti qabuu, mallatoolen kunniin yoo nutti dhagahaman badii isaa akka taâ€™e haa beeknu.

1. Hanqinna xiqqoo keessa namaatti guddisuu fi gaarummaa nama sanii dagachuun hanqinna san qofa irratti xiyyefachu.
 2. Osso siritti itti hin yaadin akka dubbatan nama kakaasuu fi tarkaanfi akka fudhatan nama jarjarsu.
 - 3.â€œAnatu isarra gaariidhaâ€œ jedhanii yaadun nama san hamachuu.
 4. Yaada nama sanitii of xamaduun wanta biraat dagachuu.
 5. Sheyxanni tarkaanfi namtichi fudhatu fi wanta hojjatu garmalee keessa isaatti bareechisa. Fakkeenyaf, nama san harkaan ykn wanta biraatin miidhuf tattaafachu.
- Furmaanni kanaa gara Rabbii fiigun, Aâ€™uzu billahi mina sheyxani rajiim (Sheyxana abaarrame irraa Rabbiin tiikfama)â€œ jechuu. Yookiin immoo suuratu An-Naas (114) irra deddeebiâ€™anii qaraâ€™u (dubbisu). Eeti, namoonni waan badaa namarratti raawwatuun nama dallansiisu dandaâ€™u. Yeroo kanatti fooyyaâ€™insi yoo jiraate isaaniif irra darbun baayessa. Garuu fooyyaâ€™insi jiraatu yoo baate fi miidha kan namatti dabalu yoo taâ€™e haqa irraa fudhachuudha.

Akkuma maddi elektrikii mana ibsuuf bishaan ykn gaazi isa barbaachisu, imaannis qalbii akka ibsuuf beekumsa fi hojii gaarii barbaachisa. Qalbiin akka manaati. Manni yommuu ifaan (elektrikiin) itti ifu dukkanni irraa deemun wanta achi keessa jiru hunda argan. Haaluma kanaan qalbii irratti yommuu imaanni ifu, dukkanni irraa deema. Ibsaan imaanaa akka itti fufuuf yeroo hundaa beekumsa barbaadu fi hojii gaarii hojjachu barbaachisa. Maddi elektrikii bishaan yoo irra cite, ifaan hin ifu miti ree? Haaluma wal fakkaatun imaana irraa beekumsi fi hojiin gaariin yoo cite, ifni isaa xiqlaachun gara dhaamutti adeema.

Date Created

September 26, 2018

Author

admin